Татар телендә гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен татар теленнән олимпиада биремнәренең ҖАВАПЛАРЫ
2025-2026 нчы уку елы
9 нчы сыйныф

Максималь балл –66

I. ТЕСТ (20 балл)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	**1**	**4**	**4**	**4**	**2**	**1**	**3**	сызык	мәсьәләне

III. Теоретик бирем.
Тартыклар охшашлануы турында языгыз. Фикерегезне мисаллар белән дәлилләгез. **(8 балл)**
Укучы мәктәп программасы, дәреслекләрдә бирелгән материалны мөмкин кадәр тулы чагылдырган очракта, мисаллар белән дәлилләгәндә, биремгә иң югары балл куела. Төгәлсезлекләрнең күләменә карап, баллар саны киметелә. Мәгълүмат бөтенләй булмаган очракта, укучыга 0 балл куела.

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Фигыльләр һәм аларның төркемчәләрен тәңгәллек белән күрсәтегез**,** җавапны саннар белән языгыз. **(5 балл)**

ФИГЫЛЬ	ТӨРКЕМЧӘСЕ
А) соңлаган яз	1) исем фигыль
Ә) урындыкка утыру	2) хәл фигыль
Б) уйлар таралгач	3) хикәя фигыль
В) куелмаган иде	4) сыйфат фигыль
Г) әйткән булса	5) шарт фигыль

Җавап : 41235

IV. Гамәли-иҗади бирем.

1. Фразеологик әйтелмә барлыкка килерлек итеп, фигыльләр өстәп языгыз. **(5 балл)**

Борчак **сибү/аттыру**
Кызыл кар **яугач**
Балтасы суга **төшү**
Трай **тибү**
Тетмәсен **тетү**

2. Текстты укыгыз һәм <...> тамгасы урынына тиешле хәрефләрне куегыз. **(2 балл) һәр төшеп калган хәреф – 0,5 балл**

1) Авылның үзенә генә хас тавышлар белән тулган изге тынлыгын бернинди бөек симфонияләр, моңлы көйләр дә уза алмый. 2) Бөтенесе йөрәккә якын, бөтенесе якты нур белән, ила <**һ**>и тынлык, куанычлы моң белән өр<**е**>телгән. 3) Шуңа күрә авыл кешесенең шатлык-куанычлары да мәңге онытылмаслык, борчу-газаплары да йөрәген сулкылдатырлык тирән. 4) Әгәр шулай булмаса, авылыннан китеп, чит-ят җирләрдә гомер кичерүче кешеләр аны хәтерләреннән жуяр иде. 5) Юк шул, оныта алмый <**а**>дәм баласы туган төбәген. 6) Аның хәтерендә ялан тәпи баскан чирәмле ишегалды, аунап-тәгәрәп үскән болыннары, су кое<**н**>ган күлләре, челтерәп аккан чишмә суларының тәмнәре, җиләк-җимеш тулы әрәмәләре, ап-ак кыш-лары торган саен жетерәк, дулкынландыргычрак булып яңара. (*Ф. Садриев*)

3. Тексттан Европа алынмасын табып, күчереп языгыз. **(2 балл)**
симфонияләр
4. Тексттан синонимик парлы сүзләрне күчереп языгыз, кайсы сүз төркеменә карауларын билгеләгез. **(4 балл)**
шатлык-куанычлары – исем , борчу-газаплары - исем, чит-ят - сыйфат, аунап-тәгәрәп - фигыль
5. 5-6 нчы җөмләләрдән әдәби нормадан читләшкән сүзне күчереп языгыз. (**2 балл**)
дулкынландыргычрак
6. Тексттан *тын* сүзенә тамырдаш сүзне табыгыз, үзегез тагын ике тамырдаш сүз уйлап языгыз. (**3 балл**)
тын – тынлык - тыныч - тынычлану
7. Бишенче җөмләне туры тәртипкә үзгәртеп языгыз. **(5 балл)**
Юк шул, адәм баласы туган төбәген оныта алмый.
8.“*Авылым иртәсе*” темасына 9-10 җөмләдән торган инша языгыз. (**10 балл**)